

DĚTSKÉ ČASOPISY A LITERATURA

PO ROCE 1989

Předmět Literatura pro děti a mládež

Krátký historický exkurz do 2. poloviny 19. století

Fondy v žákovských knihovnách

Součinnost státní a nestátní (např. Sociální ve myslu pronárodním) regulace

Prosazování tzv. vhodné četby

Revize žákovských knihoven obecných a měšťanských škol nařízená ministerstvem kultu a vyučování r. 1875, 1885-6

Revizi provádějí samotní učitelé - výrazná redukce knihovnických fondů

Beletrii pro mládež píše kněží a učitelé (většinou)

Dohled nad učebnicemi a pomůckami ministerstvem

Urbánkuv věstník - Věstník bibliografický, měsíčník pro rozhled v literatuře, hudbě a umění

- upozornění na nové české učebnice a čítanky a zpěvníky (objednávky učebnic určovaly okresní školní rady)

Z Urbánkova Věstníku

Urbánkuv Věstník bibliografický, měsíčník pro rozhled v literatuře, hudbě a umění. Majetník a redaktor: *Fr. A. Urbánek*, kněhkupec v Praze 1881. Celoročně 4 zl. s poštou 4 zl. 40 kr. (Též čtvrt- a půlletní předplacení se přijímá.)

Potřeba všeobecného listu kritického a spolu oznamovatele české literatury k tomu vedla, že po několikaleté přestávce r. 1880 znovu vzkřísen „Věstník bibl.“, kterýž v novém rouše svém i úpravou i obsahem nad starého soujmenovce daleko vyniká. Přináší nejen krátké oznámení spisův a časopisů vyšlých neb v tisku se nalézajících, ale též úvahy obšírné, zprávy osobní, životopisy, seznam úvah a referátů, jež obsaženy jsou v jiných časopisech atd. Obzvláštní zásluhu však zjednává si „Věstník“, an s celým úsilím a neohroženou zmužilostí bojuje proti špatné, především „krvavé“ literatuře, kteráž k největší škodě národa zle se v Čechách uhnízдила. Zasluhujet tedy list jmenovaný všestranné podpory upřímných přátel literatury. Redakce.

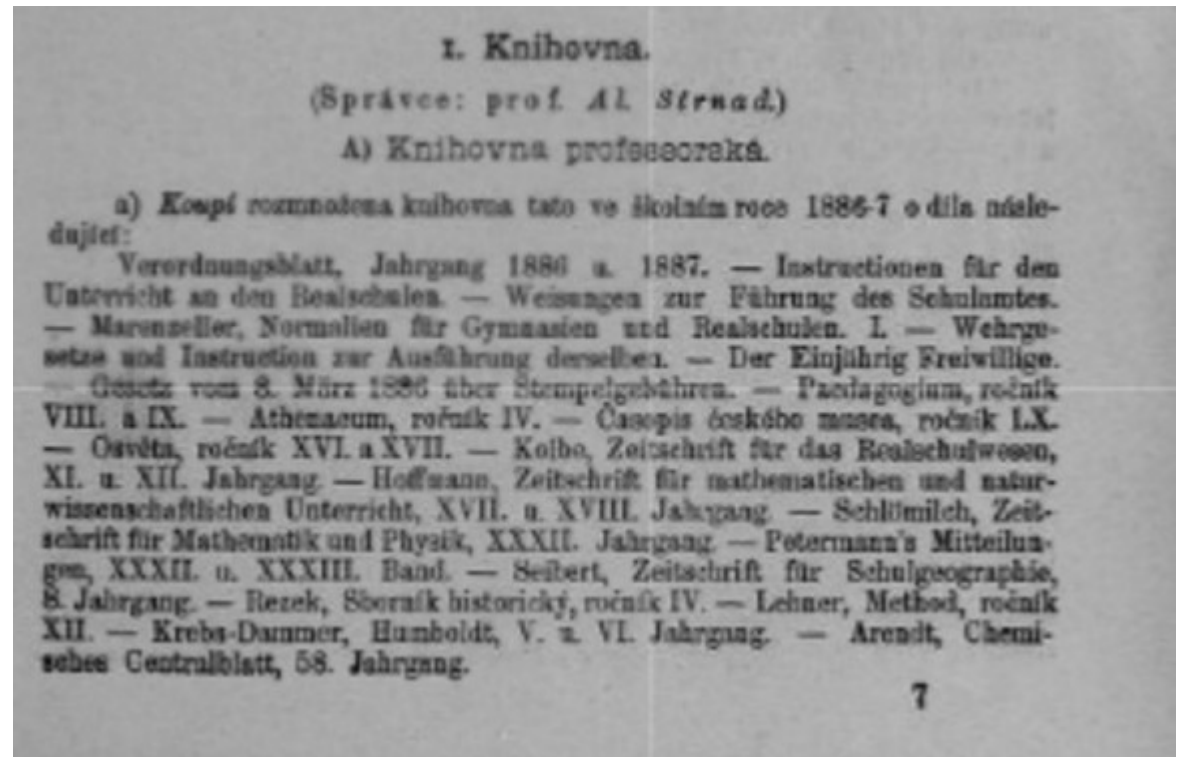
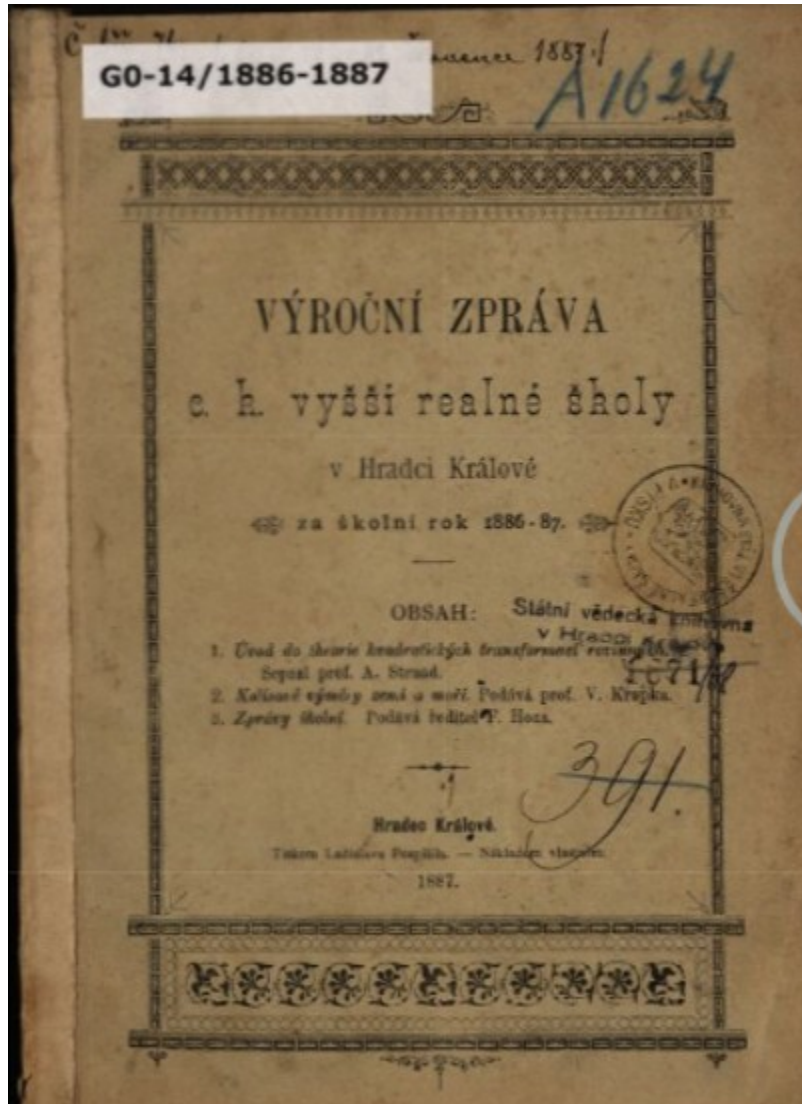
Pan amanuensis na venku, aneb: Putování za novelou. Obrázky ze života od *Frant. Rubeše*. Čtvrté vydání. Sešit I. „Ústřední knihovny“ redakcí Fr. Zákrejse. V Praze u I. L. Kobra, str. 100. Cena 10 kr.

Povídka ta náleží k nejzdařnějším pracem známého humoristy Rubeše. Každého povyrazí, nikoho neurazí. Ze spisu toho znáti, že dobré čtení se může poskytnouti lidu našemu i takovými povídkami, které neoplývají krvelačností nebo nájezdy na pozitivní náboženství. Bude-li „ústřední knihovna“ samé práce podobného druhu přinášeti, zajisté velice prospěje národu českoslovanskému a pomůže vytlačiti muchomůrky české literatury z knihoven veřejných i soukromých.

Doposud vyšlo již 13 sešitů „ústřední knihovny“, z nichž obzvláště pozoruhodné jsou: 2. „Na Štítném“ (od Beneše Třebízského) 3. „Ohlas písní českých“ (Čelakovský); 5. „Divá Bára“ (Němcová); 7. „Poslední Orebta“ (Vocel), 8. „Známosti z průjezdu“ (Jan z Hvězdy); 10. „Štěpánův Vít učí se na kněze (Pravda). 11. „Siska von Rosemal“ (Conscience) a 12. „Divotvorný klobouk“ (Klicpera). Co do papíru zdá se nám, že by měl býti o něco světlejší.

Redakce.

Školní knihovny a jejich fond

Purismus v kánonu školních děl

Jazykové revize děl již klasických, určených pro školní četbu

Babička - vydání pořízené F. Bartošem z r. 1887 – obsahuje 1200 textových zásahů editora (odstranění germanismů, často pouze domnělých)

Vrchlický - kritizuje cenzurní puristický zásah do jeho básně *Ptáci* (smaragd - zeleň, azur – blankyt, vypadla polovina veršů včetně pointy)

Labyrint světa a ráj srdce - 1887 - školní vydání editora F. Bílého: vypuštěna místa týkající se náboženství, závadná z pohledu katolicismu (kapitoly 18, 39-49), a místa o vztazích mužů a žen (8, 13 a další dvě pasáže)

Dětské časopisy v 19. století

Východiska

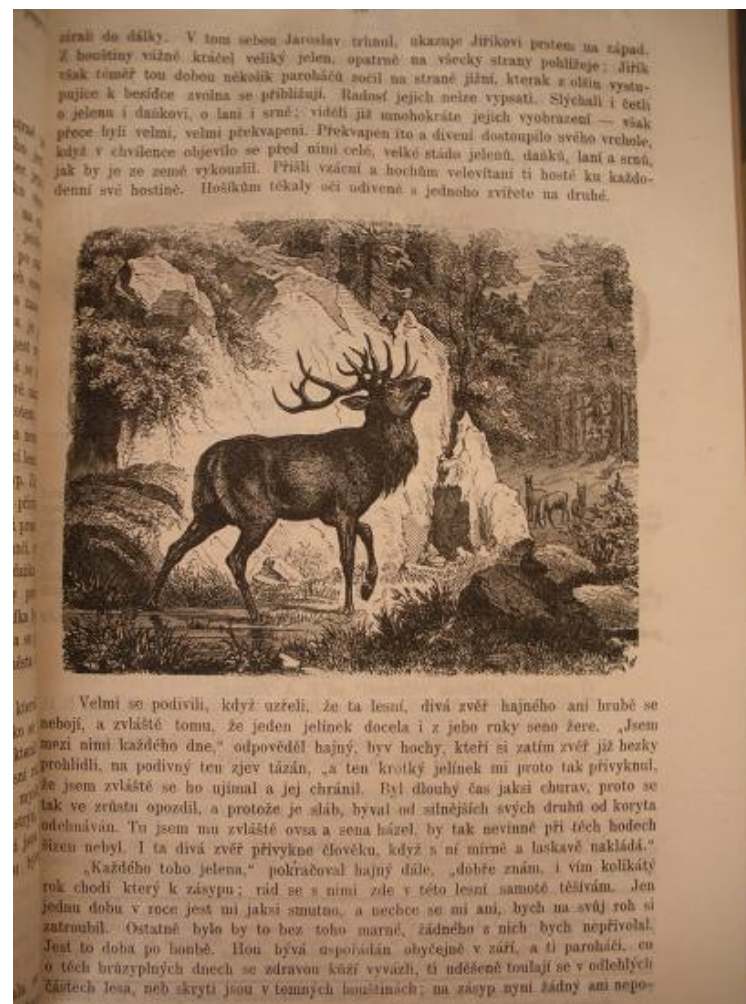
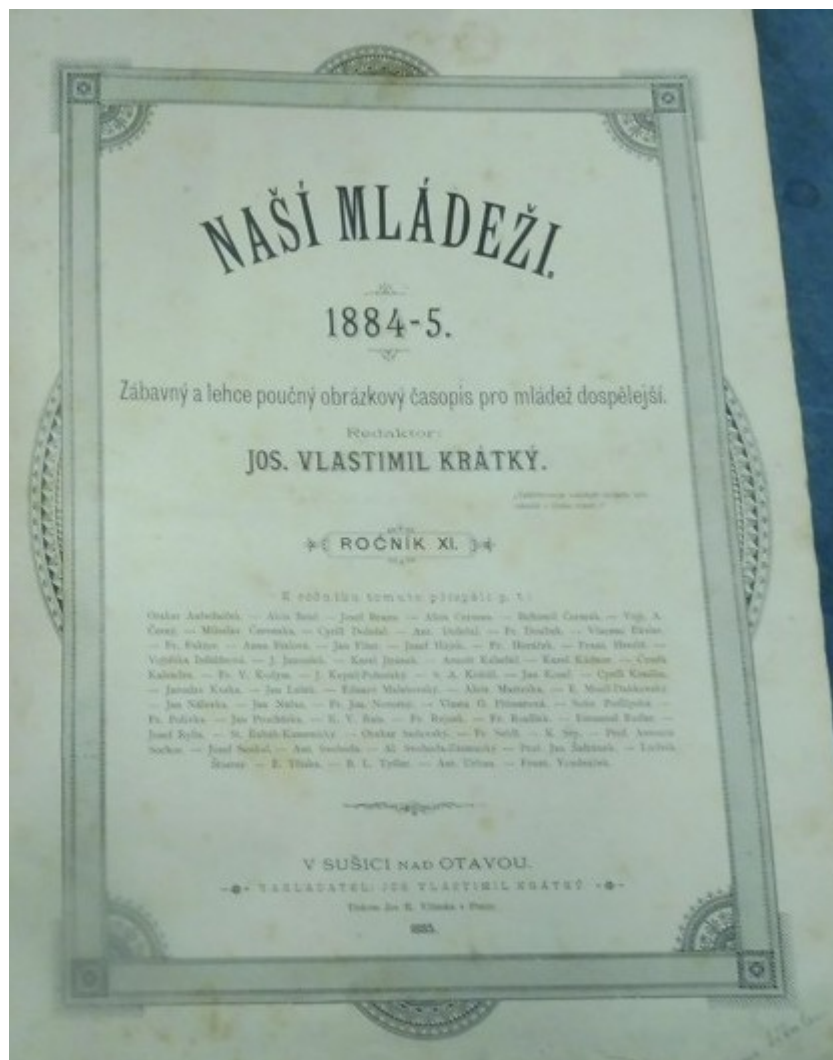
- Postupná proměna tereziánské školy
- Zlomení monopolu církve nad školskou výukou
- Revize školních knihoven
- Nové zásady vyučovacího procesu
- Aktivity učitelů, nové předměty slibující uměleckou tvorbu
- Více inf. viz <http://www.detske-casopisy.cz/tituly-detskych-casopisu-od-roku-1828/>

Dětské časopisy v 19. století

- **Osvěta**
- **Komenský**
- **Budečská zahrada** (nahradila Štěpnici), dle A. Nováka nejvyšší soudobé dětské periodikum
- **Naší mládeži** (nakonec zanikl kvůli konkurenci téhož vydavatele J. R. Vilímka
Malý čtenář
- **Přítel dívek** (evangelický měsíčník)

Dětské časopisy v 19. století

- Na rozdíl od jinojazyčných dětských periodik na našem území **nesloužily časopisy jako domácí četba, nýbrž jako součást ŠKOLNÍ ČETBY, výuky**
- Autoři – často učitelé
- Časopisy také jako **nástroj vzdělávání učitelů primárních škol**
- Součást pedagogických periodik
 - moderní materiály
- Seznámení s dětskou ilustrací
- Zpřístupnění aktuálních témat z přírodních i společenských věd (aktuálnější než učebnice)
- Ediční plány kopírovaly školní rok (včetně prázdninového volna nebo dvojčísel)

Z Budečské zahrady, 1874

Dětské časopisy v 19. století

- Témata z dětského života
- Zpočátku černobílé vidění dětí chudých/bohatých, hodných/zlých...
- Různorodé texty, žánry
 - texty k dramatizaci
- Romány na pokračování
- Úvod – vždy vlastenecká poezie
- Zpočátku neprobíhá přímá interakce s dětským čtenářem ani s dospělým, později „listárny“

Literatura pro děti a mládež po r. 1989

Něco z teorie literatury

- Literatura pro děti není, respektive neměla by být ostrovem izolovaným od ostatní literární tvorby. Chce-li být plnohodnotnou literaturou, musí být v první řadě uměním, nikoliv více nebo méně obratně "maskovaným" zdrojem návodů a pouček.
- Dítě je v nevýhodné pozici. Stojí bezbranné, vydané na milost a nemilost dospělým, kteří mu knihu přidělí (rodiče, učitelé...) nebo kteří mu ji nabízejí (nakladatelé, knihkupci, knihovníci)...
- ...Proto je role dospělých zprostředkovatelů dětské literatury daleko zodpovědnější než těch, kteří zprostředkovávají knihy dospělým čtenářům.

90. léta 20. století, časopisy

- **Jiří Kratochvíl** – označuje toto období v české literatuře "**obnovením zdravého chaosu**"
- Knihkupectví a knihkupecké pouliční stánky zavaleny nejen dospělým, ale i dětem určenou umělecko-naučnou a encyklopedickou produkcí rozličné úrovně
- Kvalita vs kýč a brak
- Nedostatečná odborná pozornost věnovaná literatuře pro děti a mládež
- **Literární produkce pro děti není soustavně sledována a reflektována ani v literárních a kulturních časopisech, ani v denním tisku**
- Výjimky:
 - *Zlatý máj* (ten zaniká)
 - brněnský čtvrtletník *Ladění* (vycházel na Pedagogické fakultě MU),
 - pražský časopis o dramatické výchově a dětském divadle *Tvořivá dramatika*
 - zčásti i brněnský časopis *Komenský*

Časopisy pro děti a mládež

- Neexistuje odborné periodikum věnující s soustavně dětské literatuře
- Občasné recenze v Literárních a Lidových novinách (Vánoce, nový školní rok)
- dramatický pokles úrovně většiny časopisů určených dětem a mládeži
- Výjimkou do počátku roku 2002 **Mateřídouška**
 - etablují se později úspěšní autoři dětské literatury
 - *Malování zvířat* **J. Bruknera**, knihy **Hany Doskočilové** *Když velcí byli kluci* nebo *O Mamě Romě aneb Dvanáct romských přikázání* a další, knihy veršů **Miloše Kratochvíla** nebo **Jiřího Dědečka**
- Časopisy *Sluníčko*, *Ohníček*, *Pastelka*, *Delfín*, *Méďa Pusík*, *Kačer Donald*, *Pá*, *Šikulka*, *Dáda*, pro teenagery pak *Bravo*, *Cosmogirl*
- *ABC*, *Věda a technika mládeži*

Digitalizace starých dětských časopisů

<http://www.detske-casopisy.cz/tituly-detskych-casopisu-od-roku-1828/>

STARÉ DĚTSKÉ ČASOPISY

ÚVODNÍ STRÁNKA » JAK SE STÁT REGISTROVANÝM UŽIVATELEM » OZNAMY ZÁKLADNÍ INFORMACE » HLEDÁ SE KNIHOVNA SOUBORNÝ KATALOG SDČ

Tituly dětských časopisů od roku 1828

9.9.2014 | [K projektu digitalizace. Knihy a práce o dětských časopisech](#) | [3 komentáře](#)

Poslal mi (*velmi aktivní spolupracovník projektu „digitalizace starých dětských časopisů“*) Damro podrobný seznam časopisů pro děti a mládež, které vycházely od roku 1828. Seznam asi není úplný, ale i tak obsahuje úctyhodných 162 titulů! Z tohoto seznamu je zatím 23 titulů (cca 14%) na tomto webu alespoň z části archivováno. Ještě nás čeká hodně práce!

Většinu informací o přesném názvu, navázání na vydávání časopisu jiného jména či léta kdy byl daný titul vydáván, jsem zatím neměl možnost 100% ověřit. Ale chtěl bych za časem seznam aktualizovat.

pomocí skvělé knihy ČESKY PSANÉ ČASOPISY PRO DĚTI (1850-1989) časem seznam aktualizovat.

NEJNOVĚJŠÍ ČLÁNKY

1.část časopisu ZORNIČKA – 38.ročník – 1985-86

By Totem

Dnes som si pre vás pripravil prvých 12 čísel časopisu ZORNIČKA, ktoré by som rád zaradil do nášho archívu. Spolu s VČIELKOU, OHNÍKOM a SLNIEČKOM patril medzi najvýznamnejšie

ČTYŘLÍSTEK – 23.ročník – 1991

By Dazul

Dnes archivovaná čísla časopisu ČTYŘLÍSTEK z roku 1991 pro www.detske-casopisy.cz digitalizovali Nemo, Blanka, H.B., H.Š. a Satok. Veliký dík! Komiksový časopis ČTYŘLÍSTEK vydávalo nakladatelství a vydavatelství

VYHLEDAT NA WEBU:

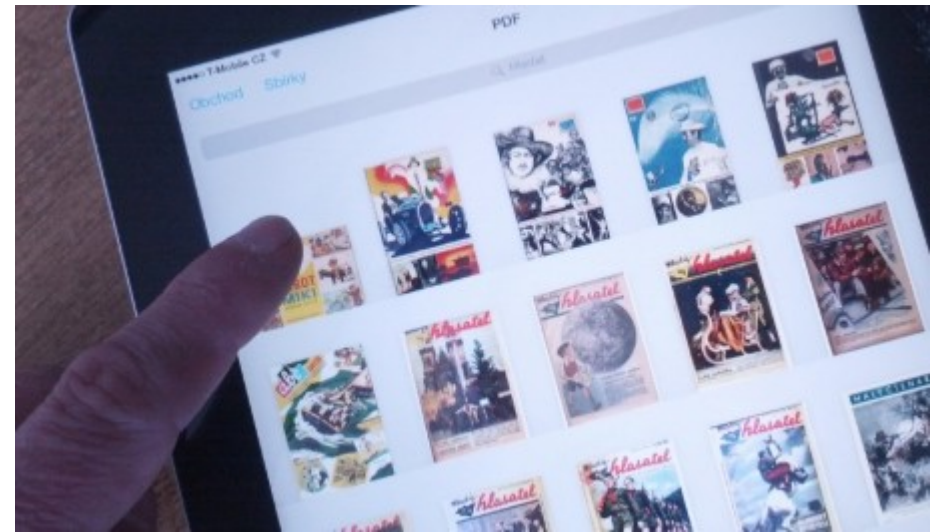
Search

FACEBOOK

Staré d...
Like Page

Staré dětské časopisy
about 3 weeks

Nakladatelství od 90. let

- Komerce převažuje
- Málo zodpovědných nakladatelů dětských knih
- **Albatros (dříve také Státní nakladatelství dětské knihy) - za 60 let své existence vydalo 10 000 titulů pro malé čtenáře v nákladu 350 milionů výtisků**
- Amulet - pražské nakladatelství (snaha zprostředkovávat podněty ze zahraniční dobrodružné prózy)
- Nakladatelství HAVRAN (**Magdalena Wagnerová: Proč**)
- Nakladatelství Meander (*Pohádka o Rybitince* od **Petra Nikla**)
- Pražské nakladatelství Baobab

Způsoby práce s literaturou pro děti a mládež

- Jev typický pro začátek 21. století: **tzv. digesty**
 - Stručná, "zjednodušená" převyprávění známých příběhů
 - Autoři často spíše primitivizují nebo deformují, místo aby svým zpracováním otevírali cesty dětským čtenářům k výchozímu dílu
 - Týkalo se textů **Němcové, Erbena, bratří Grimmů** atd.
- VERSUS
- Zlatý fond dětské literatury konce 90. let: autoři **Iva Procházková, Pavel Šrut a Hana Doskočilová**

Návraty

- Obohacení repertoáru dětských knih, nikoli „efekt muzea“
- Knihy z přelomu 60. a 70. let a z "normalizačního" dvacetiletí (*Cestopis s jezevčíkem Ludvíka Aškenazyho*, *Markétin zvěřinec Ivana Klímy*, *Prázdniny s Bosonožkou Edy Kriseové*, *Hiršalův a Kolářův Paleček krále Jiřího* nebo *Šiktancovy Královské pohádky*, osobitě završující vývoj české pohádkové prózy 60. let;
- Oficiálně vychází ojedinělá undergroundová tvorba pro děti (knihka *Magor dětem Ivana Martina Jirouse*)
- Znovu jsou vydány dětské verše **Ivana Blatného** ze 40. let - nové vydání sbírky ***Jedna, dvě, tři, čtyři, pět*** je skutečným objevem a obohacením škály české poezie pro děti a připomenutím, že vedle sládkovsko-hrubínovského a nezvalovsko-halasovského proudu disponuje česká poezie pro děti také dalším zajímavým typem, vycházejícím z poetiky Skupiny 42 – představitelem také **Josef Kainar**
- Mohou vyjít dětem určené veršované knihy katolických básníků **Jana Zahradníčka** (*Ježíškova košilka*) a **Václava Renče** (*Perníková chaloupka*) a **Durychovo** mistrné převyprávění *Nového zákona* (*Z růže kvítek vykvet nám*).

Návraty

- Ojedinělá knížka folklorních říkadel, hádanek, rčení, přísloví a dalších textů pro nejmenší *Byl jeden domeček* – autorem znalec naší literatury pro děti **Jan Červenka** (1995)
- Samizdatová (ev. polosamizdatová) a exilová tvorba pro děti 70. a 80. let
 - **Ivan Klíma** v *Uzlu pohádek*
 - klasikové dětské literatury **Jan Skácel**, **Jan Vladislav** a **Jan Werich**
 - Příspěvky dalších renomovaných autorů - **Ludvíka Vaculíka**, **Karola Sidona**, **Václava Havla**, **Zdeňka Pochopa** zapůsobily rozpačitě („násilné odbočky do tvorby pro děti)

Poezie

- **Josef Brukner** - básník, který v 70. letech nemohl publikovat knihy (jen v dětských časopisech *Mateřídouška* a *Sluníčko*) a v 80. letech patřil jen k těm trpěným
 - v polovině 90. let kniha básní a fejetonků *Pojďte s námi za obrazy aneb Malování zvířat* (1995), v níž - stejně jako ve starší *Obrazárně* - vytvořil básnické paralely k obrazům světových i českých malířů různých dob a směrů
- **Jan Skácel** - tvorbu zprostředkoval **Jiří Opelík** - 1998 vydal ze Skácelovy pozůstalosti básnickou skladbu pro děti *O pejsku Ťapovi, výru Výrovi, slavičku Slavíkovi a kočičce, která se moc styděla*, experimentující s novými podobami říkadla.

Poezie – nonens, písničkové texty

- **Jan Vodňanský** (zejm. *Šlo povídlo na vandr* ze 70. let)
 - **Emanuel Frynta** (*Písničky bez muziky* vydal Albatros poprvé v 80. letech)
 - v 90. letech **Jiří Weinberger**: sbírky - *Povídá pondělí úterku* (1995) a *Ach, ty plachty* (1996) otevřeně přiznávají inspiraci **Edwardem Learem, Christianem Morgensternem, Ivanem Vyskočilem** a **Emanuelem Fryntou**, neuzavírají nonsens jen do sféry dětské poezie, ale počítají s ním jako s objektem hry dospělých i dětí, resp. dospělých s dětmi
 - K nonsensu se vrátil také **Ivo Štuka** ve svém *Abecedníku*
90. léta - zvýšený nakladatelský zájem o písničkové texty
- **Zdeněk Svěrák** - *Dělání*
 - **Jaromír Nohavica** - *Tři čuníci* (? kritické oko redaktora - vedle výborných textů tu bohužel najdeme i nepochopitelné propady)

Poezie

- **Petr Šrámek (ed.) - Nebe peklo ráj, Tyglík české poezie pro děti 20. století, Albatros, 2009**
- reprezentativní antologie si klade za cíl ukázat dětskému ale i dospělému čtenáři, že poezie není pouze „čítanková“ záležitost, kterou se má člověk učit nazpaměť ve škole. Může být i vzrušujícím, s ničím nesrovnatelný zážitek setkání s poetikou.
- Kniha obsahuje téměř dvě stě padesát básní
- Každá báseň má vlastní ilustraci a tematické odkazy k básním dalším

Písničky

90. léta - zvýšený nakladatelský zájem o písničkové texty

- **Zdeněk Svěrák** - *Dělání*
- **Jaromír Nohavica** - *Tři čuníci* (? kritické oko redaktora - vedle výborných textů tu bohužel najdeme i nepochopitelné propady)
- Naklasatelství Amulet - knížka *Kostkovaný ideály*
 - **Marie Vodičková**- redaktorka - česká literatura disponuje také zajímavou poezií pro teenagery **Mileny Lukešové** (ze sbírky *Nahej v trní*) a **Jana Kašpara** (*Tulikráska*)
 - Lukešové a Kašparovy básničky doplnila mj. písňovými texty, např. **Jiřího Suchého**, **Zdeňka Svěráka**, **Jiřího Dědečka**, a poezií **Václava Hraběte**.

Pohádky a rádobypohádky

- 90. léta – mezi českými klasiky pohádkového žánru **Jan Vladislav** (*Deset večerů s pohádkou*, 1992, a další tituly) a **Pavel Šrut** (*Kočičí král*, 1989, a *Prcek Tom a Dlouhán Tom a jiné velice americké pohádky*, 1993)
- Soudobým dětem zprostředkovali úspěšně a kvalitně bohatství světového pohádkového repertoáru
- Pavel Šrut - zcela nový pohled na americký folklór v knížce prášilovských historek *Obr jménem Drobeček* (1997)
- **Karel Šiktanc** - po *Královských pohádkách* (připravených k tisku už na přelomu 60. a 70. let a vydaných až začátkem let devadesátých), uspěl v knize pohádek *O dobré a zlé moci* (2000)
 - osobitá obraznost a originální práce s jazykem prozaických textů pro dětské čtenáře

Pohádky a rádobypohádky

- knihy **Hany Doskočilové**
 - **Autorská ukázněnost**, jazyková citlivost, jemný humor, pokora při zpracovávání různých látek ze světového repertoáru příběhů (mýtů, bájí, pověstí, pohádek...)
 - schopností objevovat aktuální témata s důrazem na etické hodnoty
 - Po *Diogenovi v sudu* vyšly v 90. letech *Damoklův meč* (1991) a *Golem Josef a ti druzí* (1994) a knížka variací na romské příběhy *O Mamě Romě a romském pámbíčkoví* (2001)
- Ojedinělým počinem 90. let vydané převyprávění židovských pohádek a pověstí *Osm světel* **Leo Pavláta**
- České a moravské folklorní látky zpracoval ve dvou svazcích svého *Pohádkového vandrování po Čechách* (1992) a *Pohádkového vandrování Moravou* (1998) **Vladimír Hulpach**

Moderní pohádky a pohádkové prózy

- Oblast obzvlášť citelně postižena diletantismem a komercialismem
- **Vítězslava Klimtová** se svým už dvoudílným *Lexikonem ohrožených druhů strašidel*
- **Emil Šaloun** s knihou *O víle Plavuňce*, 1995
- **Pavel Šešulka** s *Cvrčkem Nikolem*, 1996
- **Markéta Pražáková** s knihou *Šli myšáci do světa*, 1994
- **Jindřiška Ptáčková** s knihou *Chodil světem oštrozok*, 1993
- Také „klasik“ **Alois Mikulka**, patřící v 60. a 70. letech k nejoriginálnějším autorům české pohádkové prózy nonsensového typu, zabředává v posledních letech do křečovitého "vyrábění" humoru za každou cenu (viz např. jeho knížku *O jelenovi s kulometem a jiné trampské zkazky*, 1996).
- Také některé pohádkové prózy **Zdeňka Svěráka**: po zdařilé knížce *Tati, ta se ti povedla!* (1991), jejíž vtip je založen na radosti z vyprávění a sdílení příběhů, vzápětí svoje nápady zbytečně rozmělnil v *Radovanových radovánkách* (1994)
- Kniha příběhů *Jak daleko je slunce* (1995) **Ivana Klímy**, které mají ilustrovat základní životní otázky
- *Povídáčky pro Klárku* (1996) **Jiřího Stránského**.

Moderní pohádky a pohádkové prózy

- Kvalitu moderní pohádkové prózy garantují i v 90. letech
 - **Miloš Macourek** (*Žofka*, 1992, *Mach a Šebestová o prázdninách*, 1993, atd. a série *Arabel*, pod nimiž je podepsaná také **Hermína Franková**)
 - **Olga Hejná** (průřez staršími i novějšími texty *Pohádky pro skřítku Hajaju*, 1995)
 - **Ludvík Středa** (*Tatínkovy pohádky*, 1997).
- Crazypohádková próza **Patrika Ouředníka** *O princí Čekankovi, jak putoval za princeznou, a o všelijakých dobrodružstvích, která se mu přitom přihodila* (1993)
 - staví na nevázané hře s jazykem, související s experimentální tvorbou ve "velké" literatuře
 - zůstala bohužel v české literatuře pro děti dodnes osamocena.
- **Jiří Žáček, Adolf Born** - *Hrůzostrašné pohádky pro malé strašpitlíky*, Sloart, 2011

Pavel Šrut

- psal verše do časopisů *Čtyřlístek*, *Sluníčko* a *Mateřídouška* a do leporel
- dvakrát zapsán na Čestnou listinu IBBY (Asociace International Board on Books for Young People uděluje nejprestižnější mezinárodní ocenění pro autory působící v oblasti literatury pro děti)
- **Lichožrouti, Paseka, 2008**
 - na téma Proč se nám neustále ztrácejí ponožky stvořil dobrodružné hrůzostrašné i veselé vyprávění, v doprovodu ilustrací Galiny Miklínové
 - *Lichožrouti* naplňují klasický koncept moderní pohádky, ve které zvláštní bytosti zabydlují současný svět, přebírají jeho zvyky, ale zároveň jejich podivnost ozvláštňuje realitu
 - V roce 2009 cena Magnesia Litera v kategorii nejlepších knih pro děti a mládež

Fantastické motivy

- Příznačný rys prózy 90. let intervence fantastických motivů do reálného, všedního světa současných dětí
- Tendence má své kořeny už v předchozím desetiletí (**Ota Hofman**) a souvisí s aktualizací žánru fantasy
 - prózy **Michaela Ende**
 - *Bratři Lví srdce* **Astrid Lindgrenové**
 - nová vydání **Tolkienových** ság
 - **Lewisovy** *Letopisy Narnie*
 - mumíní příběhy **Tove Janssonové**
 - přízračné knihy Nora **Josteina Gaardera** *Sofiin svět, Haló! Je tu někdo* a *Jako v zrcadle, jen v hádance*
 - a analogické pohyby v "dospělé" próze (**Daniela Hodrová, Michal Ajvaz...**)

Příběhy s dětským hrdinou

Iva Procházková

- špičková autorka příběhů s dětským hrdinou, motivy využívány neobyčejně zdařile
- příběh na pomezí reality a fantazie *Středa nám chutná* (1994)
- sbírka povídek *Hlavní výhra* (1996)
- přízračný *Soví zpěv* (1999)
- vynikající *Únos domů*, 1998
- miniatura pro malé čtenáře *Pět minut před večeří*, 1996

Záplava příběhů s dívčí hrdinkou nekončí

- Čestná výjimka **Ivy Procházkové** (*Karolína. Stručný životopis šestnáctileté*, 1999) a **Daniely Fischerové** (*Lenka a Nelka neboli AHA*, 1994)
- Většinou v zajetí kliše a banalit, Konstruktéři laciných příběhů
 - Lenka Lanczová
 - Věra Řeháčková, Jitka Komendová, Květa Šimová
- Zasazení dívčích témat o historických událostí: *Zakázané holky*, 1995, příběh **Hany Bořkovcové** z doby okupace, *Výjimečný stav*, 1995, **Antonína Rýgla** a *Bára*, 1997, **Zdeňky Psůtkové**

Problémy s původní dobrodružnou prózou

Dodnes nedoceněný **Svatopluk Hrnčíř**

- V 90. letech kromě časopiseckých povídek knihy dobrodružných příběhů s dětskými hrdiny *Želva čeká v Babylónu*, 1990, *Talisman spiklenců*, 1996, moderní foglarovská variace *Ostrov uctívačů ginga*, 1999, a *Lovci z Ohňové hory*, 1998 (první verze vycházela v 80. letech v časopisu *Ohníček* pod názvem *Lovci melounů*)
- Kvalitní fabulace, neuchyluje se k lacinému vyrábění efektů, dětské postavy skutečně živé, kultivovaný jazyk(!)

Problematické, není na co navazovat

Oprášené foglarovky

Nekvalita, sentiment

Fantasy - móda i seriózní literatura

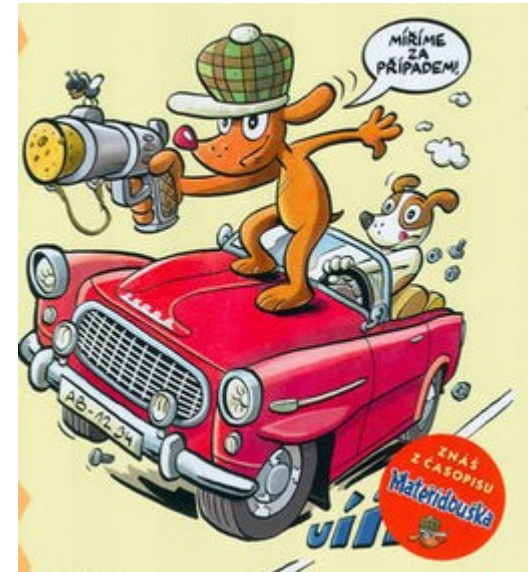
- Vypravěč se v těchto příbězích z paralelních světů mění v manipulátora, který si před zraky čtenáře se zjevným potěšením hraje s postavami jako s figurkami na šachovnici, vodí je do fantastických prostředí a staví jim do cesty ty nejneuvěřitelnější překážky
- Konstruování veskrze umělých světů, ostentativně odlišných od naší reality, může mít podobu jen samoučelné hry (pokémonské příběhy v podobě televizních seriálů i knížek - pilně se jejich vydávání chopilo nakladatelství Egmont), ale může se stát i prostředkem sdělení závažného tématu
- boom fantasy se v produkci pro děti a mládež u nás projevuje úctyhodnou řadou úspěšných **překladů** (R. Dahl, M. Ende, T. Pratchett, J. K. Rowlingová, Lemony Snickett), ale původních kvalitních novinek ne

Leporela, bilderbuchy, obrázkové knížky

- Nejzranitelnější oblast literatury pro děti, tedy oblast, která se nejsnáze stává objektem neomalené komercializace
- Typická je v tomto směru produkce nakladatelství Egmont ČR (zápisníky, příručky "mladých svišťů", zneužívajících jméno **Walta Disneyho**)
- Podbízivé po textové i výtvarné stránce substandardní obrázkové sešity **Wolfa Gerlacha** o *Bráščích* (brněnské nakladatelství MOBA)
- Domácí specialita, ba přímo fenomén české literatury pro děti 90. let, je sebevědomá továrna na nevkus (a na peníze), fungující pod hlavičkou **Vítězslavy Klimentové** - záplavy "lexikonů", knih, sešitů, kalendářů atd. atd., naplněné svévolnými povídkami o strašidlech

Kreslené postavičky

- Petr Morkes, Pavla Etrychová - Komisař Vrťapka - Sebrané spisy I. - III. díl, MF, 2007
- v předchozím období kocour Vavřinec, Čtyřlístek nebo Barbánek
- Na tradici navazuje kreslíř Petr Morkes se scenáristkou Pavlou Etrychovou - stvořili postavu **psiho detektiva Komisaře Vrťapky** pro dětský časopis *Mateřídouška*.
- Vrťapkovo kouzlo spočívá v Morkesově kresbě: je přesně natolik roztomilá a zároveň obsahuje parodické prvky, aby se vyhnula disneyovskému kýči a zároveň byla dostatečně líbivá a srozumitelná i dětem předškolního věku.

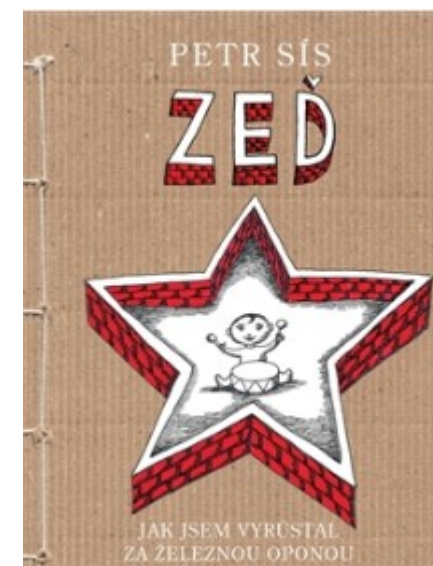

Petr Sís, Petr Nikl

- Výtvarník, spisovatel, publicista, cestovatel
- obrázkové knížky - *Tři zlaté klíče* (1995), *Podivuhodný příběh Eskymo Welzla* (1995), *Hvězdný posel* (1996)
- postmoderní uhrančivé pozvánky pro děti a jejich rodiče k objevitelským cestám do nitra ilustrací, v nichž se skrývají útržky příběhů a osudů skutečných i fiktivních postav

Strom života, Labyrint-Raketa, 2004

- V Česku je Petr Sís málo známý, světě je uznávaný autor knih pro děti, ilustrátor, grafik a tvůrce animovaných filmů
- V dubnu 2004, na knižním veletrhu v Boloni odměněn hlavní cenou pro nejlepší dílo literatury faktu
- neobvyklým pohledem nahlíží do myšlení Charlese Darwina, který svými úvahami o vzniku života na Zemi rozdělil svět
- Z množství údajů ze života a díla tohoto vědce sestavil obraz, který se vymyká běžnému pohledu konzumní společnosti na tento svět.

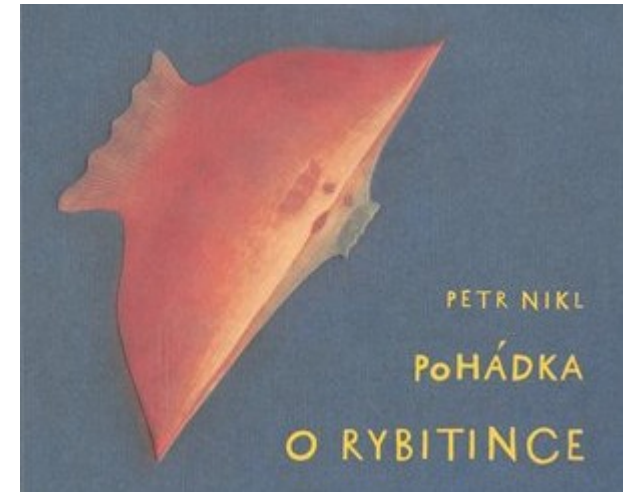

Petr Nikl

- výtvarník, performer a spisovatel

Pohádka o Rybitince (2002)

- jde o nezvalovskou pohádkovou prózu, která je založena na bohaté, někdy možná až příliš spletité hře metafor a asociací
- výjimečná kniha-výtvarný objekt, která i svým dokonalým zpracováním a grafickou úpravou zjevně polemizuje se současnou tendencí odsuzovat knihu do polohy spotřebního zboží "na jedno použití"
- Petr Nikl knihu napsal, ilustroval i graficky upravil, přičemž všechny složky vzájemně násobí svůj účinek a originální barevné mezzotinty evokují pohádkovou atmosféru v hlubokém Obřím moři.

Pavel Čech - Dobrodružství pavouka Čendy, Petrkov, 2011

- Malíř, ilustrátor a spisovatel
- pohádkovým způsobem odvádí čtenáře do poněkud strašidelného světa jednoho pavoučího pokoje uvnitř starých hodin
- Role ilustrace v textech P. Čecha je klíčová - pohotově reagují na každé vypravěčovo slovo, přímo mu „skáčou“ do řeči
- Pavouk Čenda - prvotřídní kladný hrdina, celý život se zabývá údržbou hodin, vyhání červotoče a ve volném čase se spouští z hodin dolů na stůl plný knih, kde čte Tarzana.
- Dílo se štěpí na dvě poloviny: textovou a ilustrovanou - obě přesně do sebe zapadají